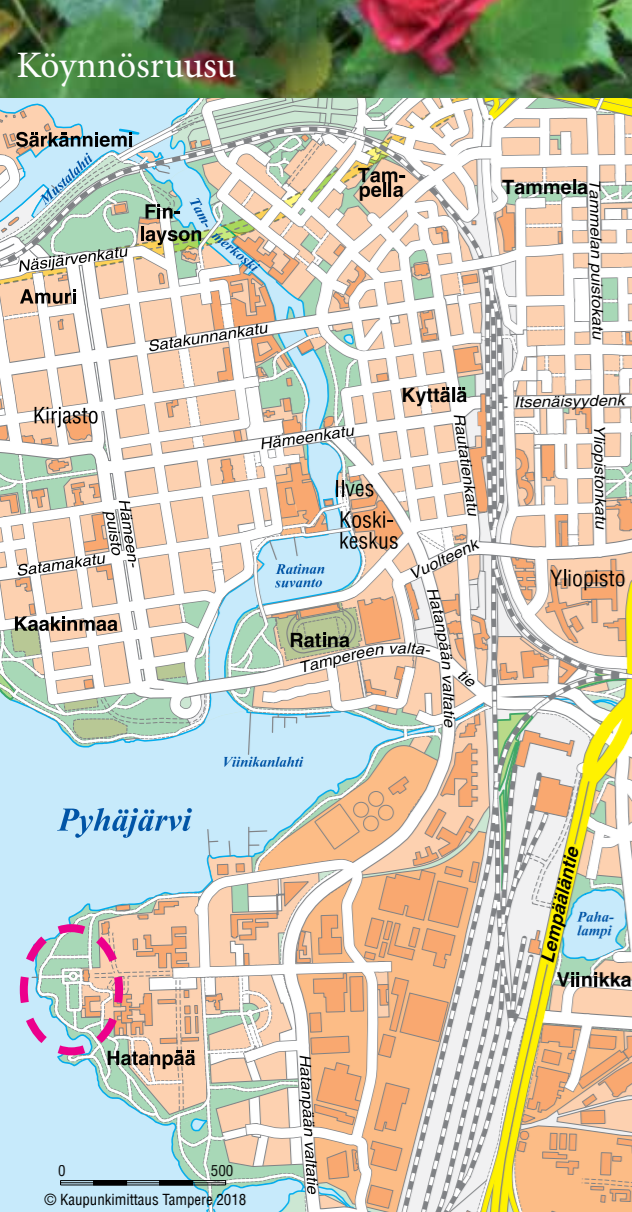

Hatanpäänpuiston Ruusutarha

Ryhmäruusu

Puistoruusu

Ryhmäruusu

Pensasruusu

Ruusutarhan ruusut

Luonnontieteilijät luokittelevat kasvit kaksinimijärjestelmän mukaan, jossa nimen ensimmäinen osa määrittää sukua ja toinen lajia. Pitkällisen jalostustyön tuloksena ruusut (*Rosa*-suku) ovat risteytyneet niin, että on vaikeaa noudattaa kasvien sukulaisuussuhteen mukaista luokittelua, joten viljellyistä ruusuista on helpompaa käyttää niiden kasvutavan mukaista jaottelua. Kasvitieteellisesti kaikki ruusut ovat pensaita. Niiden kasvutapa vaihtelee pystykasvuisista rento- ja kaarevaokasvuisiin sekä tuen varassa kapuaviin pensaisiin.

Ryhmä- eli jaloruusut ovat matalia ja pitkään kukkivia. Lajikkeet jaetaan pienikukkaisiin terttuusuihin (polyantha-, polyanthahybridi-, floribundaruusut) ja isokukkaisiin teehybrideihin. Ryhmäruusut vaativat huolellista hoitoa ja niiden kasvatus onnistuu parhaiten hyvissä kasvuolosuhteissa. Kylmänarkoina ne vaativat talvisuojauksen. Myöhään syksyllä ruusujen tyvelle voi lisätä talvisuojasturvetta tai hiekkamultaseosta. Versojen päälle asetellaan havuja keräämään lunta ja suojaamaan kasveja polttavalta keväturingolta. Ruusutarhassa parhaiten menestyneitä lajikkeita ovat mm. Rody, Romanze, Aspirin-Rose, Europeana ja Roter Korsar.

Peittoruusuilla on rennot varret ja maanmyötäinen leveä kasvutapa, joten niitä käytetään maanpeitekasveina. Ne vastaavat meillä kestävydeltään ryhmäruusuja. Versot kasvavat lajikkeesta riippuen 30-80 cm pituisiksi. Ne kukkivat runsaasti ja sopivat avoimelle paikalle muutama kasvin ryhmiksi. Nimestään huolimatta niiden kasvutapa ei kuitenkaan ole niin tiheä, että ne estäisivät rikkakasvien kasvua. Ruusutarhassa hyvin menestyneitä lajikkeita ovat mm. Yellow Fairy, Max Graf ja Knirps.

Tarkista bussilinjat
Hatanpäänpuistoon
osoitteesta: nysse.fi

Pensasruusut ovat yleensä kerran kesässä kukkivia pensaita. Joillakin lajeilla, kuten kurttu- ja neilikkaruusulla kukinta uusiutuu. Pensasruusut ovat ruusuista talvenkestävimpiä ja vaativat vähiten hoitoa. Niitä ovat useimmat ruusujen luonnonlajit. Yleisiä kotipihoissa ja puistoissa kasvavia ruusuja ovat mm. juhannusruusu, valamonruusu ja kurturuusu. Useat taimistot kasvattavat nykyisin pistokaslisyksellä tuotettuja perinteisiä ja kestäviksi osoittautuneita pensasruusulajeja.

Puistoruusut ovat ryhmä- ja pensasruusujen risteymiä. Ne ovat pitkään kukkivia, korkean pensasmaisia ja usein hyvin piikkisiä. Niitä hoidetaan lähinnä ryhmäruusujen tapaan. Ruusutarhassa kasvavista puistoruususta Robusta on talvehtinut hyvin.

Köynnösrusuja kasvatetaan rakennuksen seinustalla tai pergolassa. Ne vaativat tuentaa ja ovat maassamme talvenarkoja. Vain kotimainen valkokukkainen 'Pohjantähti' kestävä ilman talvisuojausta Etelä- ja Keski-Suomessa. Muut lajikkeet on irrotettava talveksi seinältä ja peitettävä hyvin. Menestyessään köynnösrusu palkitsee kasvattajansa loistavalla kukinnalla. Ruusutarhassa kestävimmäksi köynnösrusuksi on osoittautunut Flammentanz.

Rungolliset ruusut eivät ole kasvutavan, vaan kasvatusmenetelmän tulos. Tarvitaan kolme eri ruusulajia, joista ruusun juuristoon vartetaan runkosa ja siihen silmutetaan kukkiva latvus. Kasvatus on hidasta ja siksi ne ovat hyvin arvokkaita. Runkoruusut talvetetaan kasvihuoneessa ja tuodaan kesäksi ruusutarhaan.

Ruusutarhan vaihteita

Hatanpäänpuiston ruusutarha sijaitsee kauniilla paikalla vanhassa kartanomaisemassa. Ruusutarha rakennettiin vuosina 1971-73 Hatanpään kartanorakennuksen eteläpuolelle entisen helmätarhan paikalle. Vanhoilta ajoilta on jäljellä vielä muutama omenapuu. Ruusutarha rajautuu länsipuolella osittain 1700-luvulta peräisin olevaan kartanopuistoon, jonka vanhat jykevät puut suojaavat ruusuja Pyhäjärveltä puhaltavilta tuuilta.

Aluksi ruusutarhaan istutettiin 52 lajiketta. Aluetta laajennettiin 1991-92 istuttamalla maanpeite- ja pensasruusuja eteläpuolen rinteeseen. Keväällä 1997 rinne pengerrettiin ja lajikkeita lisättiin. Istutuksia on täydennetty useana vuonna 2000-luvulla. Ruusutarhassa on nykyisin yhteensä n. 180 erilaista ruusua. Edustettuina ovat peitto-, ryhmä-, puisto-, köynnös-, ja pensasruusut.

Kauneimmillaan ruusutarha on heinäkuun puolivälistä syyskuun loppuun. Ruusutarhassa koellaan vuosittain muutamia uusia ryhmäruusulajikkeita ja lisäksi joitakin lajikkeita joudutaan keväisin uusimaan. Kestävimmit lajikkeet säilyvät useita vuosia.

Ruusut Suomessa

Ruusujen lisäys alkoi Suomessa 1800-luvulla puutarhaviljelyn yleistyessä, siihen asti koristekasvit olivat olleet tuontitavaraa. Puutarhanhoito oli vielä tuolloin säätyläisten harrastus. Kartanoiden kasvihuoneissa kasvatettiin ruukkukasveina isokukkaisia ruusuja. Pensasruusut olivat syreenien ohella suosituimpia koristepensaita 1800-luvun lopulla kartanopuutarhoissa, joista innostus ruusujen kasvatukseen levisi 1900-luvun alkupuolella kaiken kansan keskuuteen. Runsaskukkaiset ja pitkään kukkivat ryhmäruusut yleistyivät 1950-luvulla.

Ruusujen lisäys- ja jalostustyön tuloksena on syntynyt tuhansia erilaisia ruusuja. Ne eivät kaikki ole enää viljelyssä ja uusia lajeja ja lajikkeita kehitetään jatkuvasti. Vanhoista puistoista ja puutarhoista on löydetty pensasruusuja, joita on otettu uudelleen viljelyyn ja niille on annettu lajikenimi esimerkiksi löytöpaikan mukaan.

Maamme vanhimpia ruusuja ovat luonnonvaraisina menestyvät karjalanruusu, metsäruusu, orjanruusu, koiranruusu, iharuusu ja okaruusu. Niistä ainoastaan metsäruusu kasvaa koko maassa aivan pohjoisinta Lappia lukuun ottamatta.

Ruusujen historiaa

Fossiililöydökset ovat osoittaneet, että ruusuja on esiintynyt jo 30 miljoonaa vuotta sitten. Ennen ihmisen vaikutusta ruusujen ominaisuuksiin tai esiintymisalueisiin, kasvoi pohjoisella pallonpuoliskolla n. 120 villiruusua, siellä missä ilmasto ja kasvuolosuhteet olivat niille otollisia. Levinneisyyden pääalueet olivat Keski-Aasia ja Länsi-Eurooppa. Ruusuja on viljelty n. 5000 vuoden ajan. Todisteita siitä on löytynyt mm. Eufrat- ja Tigris-jokien alueelta, Kreikasta, Pohjois-Afrikasta ja Kiinasta.

Napoleonin puolison, keisarinna Josephinen toimesta ruusu kohotettiin sille kuuluvaan kunniaan koristekasvien keskuudessa. Osa hänen puutarhoihinsa istutetuista ruusuista tuotettiin Euroopan ulkopuolelta diplomaattilähettiläiden välityksellä. Puutarhojen maine levisi yli Euroopan. Nykyisin ruusu on ehdottomasti suosituin koristekasvi maailmassa. Eräs suosion syy on se, että ruusu kukkii jo ensimmäisenä kesänä istutuksen jälkeen. Lisäksi värejä, muotoja, kokoja ja tuoksuja on lukematon määrä.

Lisätietoja:

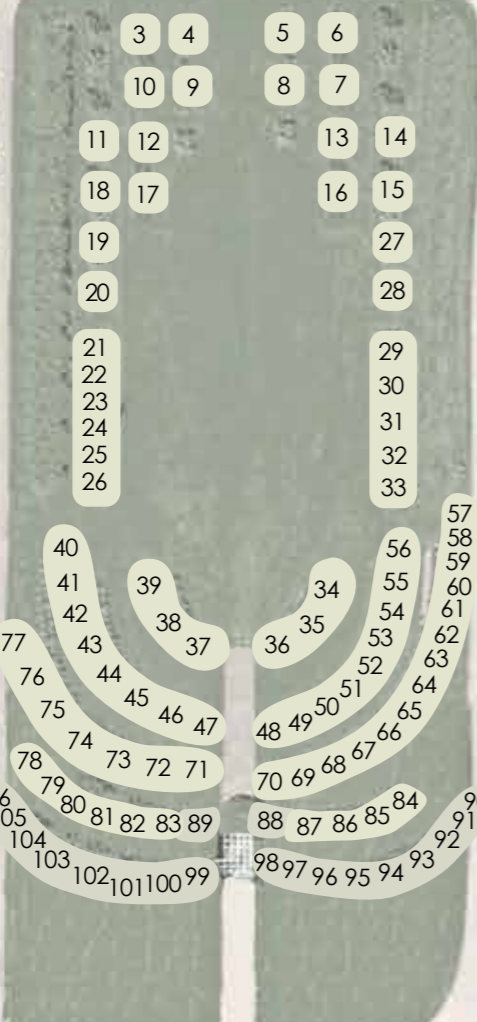
Frenckellin palvelupiste
Frenckellinaukio 2 B
PL 487
33101 Tampere
Puh. 03-5656 4400
palvelupiste.frenckell@tampere.fi
Avoinna ma-pe 8.30 - 15.45

Julkaisija: Tampereen kaupunki,
Kaupunkiympäristön palvelualue 2018

Kartanon seinustan ruusut

Ryhmä- ja peittoruusut

Pensas-, puisto- ja köynnösruusut

Ryhmä- ja peittoruusut

1. 'Gospel'
2. 'Aspirin' ('Aspirin-Rose')
3. 'Saphir'
4. 'Global Water'
5. 'Rosa Teehybridi-Ryhmä PEACE ('Mme A. Meilland') teehybridiruusu'
6. 'Rosa Grandiflora-Ryhmä 'Queen Elisabeth' grandifloraruusu'
7. 'Sirius'
8. 'Alabaster'
9. 'Roter Korsar'
10. 'Bremer Stadtmusikanten'
11. 'Sweet Haze'
12. 'Planten un Blumen'
13. 'Rody'
14. 'Lampion'
15. 'Aquarell'
16. 'Lemon Rokoko'
17. 'Sugar Baby'
18. 'Austriana'
19. 'Knirps'
20. 'Jazz'
21. 'Weg der Sinne'
22. 'Country Girl'
23. 'Hans Gönwein Rose'
24. 'Augusta Luise'
25. 'Leonardo DaVinci'
26. 'Golden Tower'
27. 'Inner Wheel Forever' (hyväntekeväisyysruusu)
28. 'Lichtkönigin Lucia'
29. 'Johan Wolfgang von Goethe Rose'
30. 'Rosario'
31. 'Lavender Ice'
32. 'Summer Lady'
33. 'Pomponella'
34. 'Lupo'
35. 'Stadt Eltville'
36. 'Safina'
37. 'Bees Paradise Rose Apricot'
38. 'Stadt Rom'
39. 'Chippendale'
40. 'Pastella'
41. 'Aspirin' ('Aspirin-Rose')
42. 'Innocencia'
43. 'Black Magic'
44. 'Brillant Korsar'
45. 'Wedding Bells'
46. 'Ashley'
47. 'Peach Clementine'
48. 'Nostalgie'
49. 'Acapella'
50. 'Walzertraum'
51. 'Rhapsody in Blue'
52. 'Barkarole'
53. 'Monica'
54. 'Shanty'
55. 'Morden Sunrise'
56. 'Music Box'
57. 'Ferdy'
58. 'Pinktopia'
59. 'Screaming Neon Red'
60. 'Calypso'
61. 'La Sevillana'
62. 'High Voltage'
63. 'Mystic Fairy'
64. 'Paprika'
65. 'Sommerwind'
66. 'White Roadrunner'
67. 'Avec Amour'
68. 'Morden Snowbeauty'
69. 'Hobby'
70. 'Medeo'
71. 'Yellow the Fairy'
72. 'Sahara'
73. 'Stuttgardia'

74. 'Ashram'
75. 'Belvedere'
76. 'Romanze'
77. Gartenträume'
78. 'Inka'
79. 'Morning Sun'
80. 'Pink Roadrunner'
81. 'Friesia'
82. 'Queen Bee'
83. 'Aphrodite'
84. Rosa Floribunda-Ryhmä 'Europeana' floribundaruusu
85. Honeymilk'
86. Lübecker Rotspion'
87. 'Kölner Flora'

Pensas-, puisto- ja köynnösruusut

88. Rosa Francofurtana-Ryhmä 'Ruustinna' kirkkoruusu
89. Rosa 'Pohjantähti' suomenköynnösruusu
90. Rosa Centifolia Muscosa-Ryhmä 'Nuits de Young' sammalruusu
91. Rosa Centifolia Muscosa-Ryhmä 'Henri Martin' sammalruusu
92. Rosa Gallica-Ryhmä 'Tuscany' ranskanruusu
93. Rosa 'Officinalis' apteekkariruusu
94. Rosa Damascena-Ryhmä 'York and Lancaster' kesädamaskoruusu
95. Rosa Centifolia-Ryhmä 'Kurikka' kartanoruusu
96. Rosa Alba-Ryhmä 'Maxima' neidonruusu
97. Rosa Puistoruusu-Ryhmä 'Aicha' puistoruusu
98. Rosa 'Hurdal' norjanruusu
99. Rosa Centifolia Muscosa-Ryhmä 'Blanche Moreau' sammalruusu
100. Rosa 'Quadra' kanadalainen köynnösruusu
101. Rosa Centifolia-Ryhmä 'Fantin Latour' kartanoruusu
102. Rosa Portland-Ryhmä 'Jacques Cartier' portlandruusu
103. Rosa Bifera-Ryhmä 'Rose de Rescht' syysdamaskoruusu
104. Rosa Centifolia-Ryhmä 'Pikkala' kartanoruusu
105. Rosa Bourbodiana-Ryhmä 'Louise Odier' bourbonruusu
106. Rosa Rugosa-Ryhmä 'Moje Hammarberg' tarhakurtturuusu
107. Rosa 'Harison's Yellow' harisoninkeltaruusu
108. Rosa Centifolia Muscosa-Ryhmä 'Muscosa' sammalruusu
109. Rosa Centifolia-Ryhmä 'Tunnelitie' kartanoruusu
110. Rosa Puistoruusu-Ryhmä 'Ilo' puistoruusu
111. Rosa Pimpinellifolia-Ryhmä 'Compactilla' tarhapimpinellaruusu
112. Rosa Rugosa-Ryhmä 'Scarlet Pavement' tarhakurtturuusu
113. Rosa Rugosa-Ryhmä 'Dwarf Pavement' tarhakurtturuusu
114. Rosa Rugosa-Ryhmä 'Snow Pavement' tarhakurtturuusu
115. Rosa Rugosa-Ryhmä 'Pink Pavement' tarhakurtturuusu
116. Rosa Rugosa-Ryhmä 'Schneezweg' tarhakurtturuusu
117. Rosa Spinosissima-Ryhmä 'Kakwa' tarhapimpinellaruusu
118. Rosa Spinosissima-Ryhmä 'Staffa' tarhapimpinellaruusu
119. Rosa Alba-Ryhmä 'Maiden's Blush' neidonruusu
120. Rosa Puistoruusu-Ryhmä 'Loiste' Puistoruusu
121. Rosa Harisonii-Ryhmä 'Aurora' harisoniruusu
122. Rosa Harisonii-Ryhmä 'Williams' Double Yellow' harisoniruusu
123. Rosa Rugosa-Ryhmä 'Pohjolan Kuningatar' tarhakurtturuusu
124. Rosa Puistoruusu-Ryhmä ROBUSTA ('Korgosa') puistoruusu
125. Rosa Puistoruusu-Ryhmä 'Agnes' puistoruusu

126. Rosa 'Macrocarpa' laji- tai ryhmämääritelmä ei ole tiedossa
127. Rosa x malyi 'Kempeleen Kaunotar' kempeleenruusu
128. Rosa canina koiranruusu
129. Rosa glauca punalehtiruusu
130. Rosa 'Hansa' hansaruusu
131. Rosa Francofurtana-Ryhmä 'Splendens' valamonruusu
132. Rosa Puistoruusu-Ryhmä 'Frühlingsduft' puistoruusu
133. Rosa majalis 'Tornedal' torniolaaksonruusu
134. Rosa spinosissima 'Plena' juhannusruusu
135. Rosa carolina karoliinanruusu
136. Rosa spinosissima 'Plena' juhannusruusu
137. Rosa 'Poppius' suviruusu
138. Rosa 'Thérèse Bugnet' teresanruusu
139. Rosa acicularis karjalanruusu
140. Rosa x spaethiana neuvoksenruusu
141. Rosa majalis 'Foecundissima' mökinruusu
142. Rosa 'Minette' mustialanruusu
143. Rosa Grootendorst-Ryhmä 'Pink Grootendorst' neilikkaruusu
144. Rosa Grootendorst-Ryhmä 'F.J. Grootendorst' neilikkaruusu
145. Rosa Rugosa-Ryhmä 'Sävel' tarhakurtturuusu
146. Rosa Rugosa-Ryhmä 'Jens Munk' tarhakurtturuusu
147. Rosa Rugosa-Ryhmä 'Pierette' tarhakurtturuusu
148. Rosa 'Alexander MacKenzie' kanadalainen puistoruusu
149. Rosa 'Rosa Mundi' kirjoapteekkariruusu
150. Rosa Rugosa-Ryhmä 'Sointu' tarhakurtturuusu
151. Rosa Centifolia Muscosa-Ryhmä 'Vaarala' sammalruusu
152. Rosa Puistoruusu-Ryhmä 'Lumo' puistoruusu
153. Rosa Alba-Ryhmä 'Mme Plantier' neidonruusu
154. Rosa 'Romantic Roadrunner' laji- tai ryhmämääritelmä ei tiedossa
155. Rosa Centifolia-Ryhmä 'Tähtirominkatu' kartanoruusu
156. Rosa 'Minette' mustialanruusu
157. Rosa rugosa 'Rubra' kurtturuusu
158. Rosa Rugosa-Ryhmä 'Foxi' tarhakurtturuusu
159. Rosa Peittoruusu-Ryhmä 'Max Graf' peittoruusu
160. Rosa Blanda-Ryhmä 'Betty Bland' blandaruusu
161. Rosa 'Sweet Adeline' kanadalainen puistoruusu
162. Rosa Alba-Ryhmä 'Suaveolens' neidonruusu
163. Rosa Gallica-Ryhmä 'Iitin Tiltu' ranskanruusu
164. Rosa Rugosa-Ryhmä 'Schnee-Eule' tarhakurtturuusu
165. Rosa 'Charles Albanel' tarhakurtturuusu
166. Rosa 'Fru Dagmar Hastrup' kurtturuusu
167. Rosa Pimpinellifolia-Ryhmä 'Tove Jansson' tarhapimpinellaruusu
168. Rosa Rugosa-Ryhmä 'Katri Vala' tarhakurtturuusu
169. Rosa 'Tarja Halonen' tarjanruusu
170. Rosa 'Juhannusmorsian' morsionruusu
171. Rosa Rugosa-Ryhmä 'Blanc Double De Coubert' tarhakurtturuusu
172. Rosa nitida nukkeruusu
173. Rosa rugosa f. alba valkokurtturuusu
174. Rosa 'Darts Defender' keijunruusu
175. Rosa pendulina vuoriruusu

Kartanon seinustan ruusut

176. Rosa Loistoköynnösruusu-Ryhmä FLAMMENS-TANZ ('Korflata') loistoköynnösruusu
177. Rosa foetida 'Bicolor' kapusiiniruusu
178. Rosa 'Golden Showers' köynnösruusu
179. Rosa BLUE RAMBLER ('Veichenblau') köynnösruusu